

अनेक ग्रहांचा शोध लावणारी केप्लर दुर्बीण नादुरुस्त

पीटीआय, वॉशिंग्टन

गेल्या चार वर्षांत अनेक ग्रहांचा शोध लावणारी केप्लर दुर्बीण गेल्या आठवड्यात बऱ्याच अंशी नादुरुस्त झाली आहे, या दुर्बीणाची दोन दिशानियंत्रिक चाके तुटल्याने तिचे काम आता थांबणार आहे. २०१२ मध्ये या केप्लर दुर्बीणाच्या मोहिमेची कालव्याप्ती थोडी वाढली होती पण आता ती दुरुस्त करण्याचे कामही अवघड असल्याने वैज्ञानिकांनी तसा प्रयत्न करणे सोडून दिले आहे. केप्लर दुर्बीणाचा कार्यकाल चार वर्षे होता. या प्रकल्पाचे व्यवस्थापक चार्ल्स सोबेक यांनी ही दुरुस्ती आता अवघड असल्याचे सांगितले.

या प्रकल्पाचे प्रमुख संशोधक विल्यम बोरुकी यांनी सांगितले की, या दुर्बीणाची दोन चाके तुटल्याने यापुढील काळात तिचे दिशा नियंत्रण शक्य नाही, तिची क्षमता निरीक्षणाच्या दृष्टिकोनातून संपल्याने आता तिचा वेगळ

वापर वेगळ्या मार्गाने कसा करता येईल याविषयी नासाने वैज्ञानिक समुदायाकडून संकल्पना मागवल्या आहेत. त्यातील ज्या संकल्पना व्यवहार्य व कमी खर्चात प्रत्यक्षात आणता येतील त्या विचार घेतल्या जातील.

केप्लर दुर्बीण २००९ मध्ये वसाहतयोग्य ग्रहांच्या पट्ट्यातील पृथ्वीच्या आकाराचे ग्रह शोधण्यासाठी

पाठवण्यात आली होती. या मोहिमेच्या सुरुवातीला अशा प्रकारचे अनेक ग्रह आपल्या आकाशगंगेत असतील याची कल्पना नव्हती परंतु केप्लर दुर्बीणाचे केलेल्या निरीक्षणानंतर तसे अनेक पृथ्वीसदृश ग्रह असल्याचे दिसून आले असे बोरुकी यांनी सांगितले.

केप्लर मोहीम अजून संपलेली नाही या दुर्बीणाचे

केप्लर दुर्बीणाद्वारे १३५ ग्रहांचा शोध

केप्लर दुर्बीणाचे तिच्या कार्यकालात १३५ ग्रह शोधले व ग्रह असू शकतील असे विविध आकाराचे व वेगवेगळ्या कक्षांमध्ये फिरणारे ३५०० पदार्थ शोधून काढले, त्यातील अनेक ग्रह लहान व पृथ्वीसारखे होते.

गेल्या चार वर्षांत दिलेल्या माहितीचे विश्लेषण केले जाईल व नंतर त्यातून अनेक नवीन शोध लागतील, त्याशिवाय आपल्या आकाशगंगेत पृथ्वीसारखे इतर काही ग्रह आहेत की नाही या प्रश्नाचे उत्तरही मिळेल. आता केप्लरची जागा घेण्यासाठी द ट्रान्सिटिंग एक्सप्लॅनेट सर्व्हे सॅटेलाइट (टेस) हे नवीन अंतराळयान पाठवले जाईल, त्यात आपल्या सौरमालेजवळ असलेले मोठे व प्रकाशमान ग्रह शोधण्याचा हेतू आहे.